

010000, Нұр-Сұлтан қ., Үкімет үйі

010000, город Нур-Султан, Дом Правительства

№ _____

**Қазақстан Республикасының
Парламенті Сенатының депутаттарына
(тізім бойынша)**

2021 жылғы 13 желтоқсандағы
№ 16-13-48Д/С

Құрметті депутаттар!

Зейнетақы жинақтарының «шектен жоғары» бөлігін рұқсат етілген мақсаттарға пайдалану туралы сіздердің депутаттық сауалыңызды қарап, келесіні хабарлаймыз.

«Қазақстан Республикасындағы зейнетақымен қамсыздандыру туралы» Қазақстан Республикасы Заңының нормаларына, зейнетақы төлемдерінің мөлшерін есептеуді жүзеге асыру әдістемесіне¹ (бұдан әрі – Әдістеме) сәйкес, ең төмен жеткіліктілік шегі (бұдан әрі – ЕТЖШ) – ең төмен зейнетақы мөлшерінен төмен емес ай сайынғы зейнетақымен қамсыздандыру үшін қажетті, зейнетақы жинақтарының ең төмен жеткілікті шегін айқындау міндетті зейнетақы жарналары және (немесе) міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары есебінен қалыптастырылған зейнетақы жинақтарының ең төмен мөлшері.

ЕТЖШ болашақ зейнеткерлерге оның табысынан ең төменгі жалақыдан (бұдан әрі – ЕТЖ) төмен емес зейнетақы жарналарының 10%-ын ескере отырып, ең төменгі зейнетақы мөлшерінен кем емес төлемдерді қамтамасыз ету үшін қажет.

ЕТЖ азаматтардың ең төменгі табысы ретінде пайдаланылады, өйткені табыс ЕТЖ төмен болған кезде міндетті зейнетақы жарналарын аудару қарастырылмаған.

Өз кезегінде, ең төменгі зейнетақы ең төменгі зейнетақы стандарты болып табылады, яғни ол зейнетақы жинақтарының бір бөлігін пайдаланған азаматтар төмен болмауы керек ең төменгі зейнетақы мөлшері болып табылады.

Әдістемеге сәйкес ЕТЖШ зейнеткерлік жасқа жеткен кезде БЖЗҚ-дан төленетін болашақ ең төменгі зейнетақы мөлшері ең төменгі зейнетақы (2021 жылы 43 272 теңге және 2022 жылы 46 302 теңге) мен ЕТЖ мөлшері арасындағы ең үлкен мән болатындай етіп есептеледі (2021 жылы 42 500 теңге және 2022 жылы 60 000 теңге), базалық зейнетақы төлемінің ең төменгі мөлшері шегерілген (2021 жылы 18 524 теңге және 2022 жылы 19 450 теңге).

¹ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 6 қаңтардағы № 1 қаулысымен бекітілген

Әдістеме бірқатар болжамды көрсеткіштерді (*пайыздық кірістің жылдық мөлшерлемесі (%)*, *БЖЗҚ-дан зейнетақы төлемдерін индекстеудің жылдық нормасы*, *ең төменгі зейнетақы мөлшерін индекстеу нормасы*, *жылдық ең төменгі жалақыны индекстеу мөлшерлемесі*, *міндетті зейнетақы жарналарының болжамды кезеңділігі*, *зейнетақы төлемдерін жүзеге асыратын бастапқы және ең жоғары жас*) есептеуде пайдалануды қарастырады. Осы көрсеткіштердің кез келгенінің өзгеруі ЕТЖШ өлшеміне әсер етеді.

2022 жылдың 1 қаңтарынан бастап ең төменгі жалақының арттырылуы (60 мың теңгеге дейін) басқа параметрлермен бірге ЕТЖШ көрсеткішінің өсуіне әсер етті.

Зейнетақы жүйесі тиімділігінің негізгі көрсеткіштерінің бірі жоғалған еңбек табысының кемінде 40%-ын өтейтін жасы бойынша зейнетақымен қамтамасыз ету болып табылатынын атап өтеміз (№102 ХЕҰ Конвенциясы).

Тиісінше, Әдістемеде ең төменгі жалақыны параметрлердің бірі ретінде пайдалану болашақ зейнеткерлердің еңбек кірісінің өсуіне барабар зейнетақы мөлшерін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БЖЗҚ біржолғы зейнетақы төлемдерін тағайындауға 2 593,7 млрд теңгеге барлығы 872 894 өтінішті орындады, оның ішінде:

- тұрғын үй жағдайын жақсартуға 2 461,0 млрд теңге сомасына 729 966 өтініш;
- 125,5 млрд теңгеге емделуге 138 787 өтініш;
- инвестициялық портфельді басқаратын компанияларға басқаруға 7,2 млрд теңге сомасына 4 141 өтініш берілді.

Бұл деректер «шекті» сомаларға қол жеткізу елдегі орташа айлық жалақы деңгейінде тұрақты жұмыс істейтін азаматтар үшін айтарлықтай қолжетімді екенін көрсетеді.

Бұл ретте зейнетақы жинақтарын қалыптастырудың негізгі мақсаты зейнеткерлік жасқа жеткен кезде зейнетақы төлемдерінің лайықты деңгейін қамтамасыз ету болып табылады.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде, Әдістемеге өзгертулер енгізу талап етілмейді, өйткені жинақталған зейнетақы қаражатының деңгейі жасына байланысты төлемдерді қамтамасыз ету үшін жеткіліксіз болған кезде зейнетақымен қамсыздандырудың негізгі қағидасы бұзылады.

Аталған бағыттар бойынша жұмыс жалғасуда және Үкіметтің бақылауында.

**Қазақстан Республикасы
Премьер-Министрінің м.а.**

Ә. Смайылов

Тізім:

1. Н.Н. Қылышбаевқа
2. Н.Ж. Бекеновке
3. О.А. Булавкинаға
4. Ғ.И. Дүйсембаевқа
5. С.М. Дүйсембиновке
6. Н.Б. Жүсіпке
7. С.А. Карплюкке
8. Ж.М. Нұрғалиевке
9. Д.Ө. Нұржігітоваға
10. Б.С. Орынбековке
11. Б.А. Шелпековке